

Insändare 8-9.9.2009

Grön tillväxtpotential för Åland

Det absolut häftigaste som hänt miljöarbetet är att skogsmulle och "hardcore" ekonomi har blivit ett par. Det kan rädda både Östersjön och världen...
Genom att kombinera miljöåtgärder och ekonomi kan man stärka konkurrenskraften. Det kallas i dagligt tal för grön tillväxt eller om man är lite mera vågad för grön kapitalism. Eko-effektiv ekonomi kallar svenskarna det under sitt pågående EU-ordförandeskap. Det finns oändade möjligheter att spara både miljö och pengar genom att bli klimatsmart. Det gäller att ta tillvara möjligheter till jobb och tillväxt som följer av en ökad efterfrågan på miljöanpassade produkter, tjänster och lösningar. Åland har alla möjligheter och befinner sig i ett potentiellt guldäge.

Undersökningar och kartläggningar under flertalet år visar att folk i allmänhet är villiga att ta ett större miljöansvar genom att anpassa sig till olika initiativ som miljömärkning och ekonomiska styrmedel. Det finns en stark vilja att förändra konsumtionsvanor och beteende och den viljan finns i våra olika roller som bl.a. konsumenter, villaägare, turister, bilförare.

Klimatfrågan är ingen övergående fluga. Den är här för att stanna och den är här för att förändra sättet vi gör affärer på. I en undersökning som Veckans affärer gjorde visar att 4 av 10 svenska toppchefer vill införa tuffare utsläppsregler än i övriga världen. 7 av 10 tycker att EU skall ha tuffare regler.

Det är inte forskare, politiker eller påtryckningsorganisationer som talat om det för cheferna, det är kunderna. Företagen upplever ett starkt ökat konsumenttryck.

Hur kan vi dra nytta av det här på åländskt håll? Hur kan vi sticka ut, sticka upp, märkas? Jo, genom att skapa och odla vårt starka och äkta varumärke. Hur kan vi öka kvinnligt företagande? Den allra bästa integrationen är att ha ett jobb. Det gäller att ha örat mot marknaden...Har vi det?

Jordbruk

Jordbruket och förädlingsindustrin är definitivt en framtidsbransch. Det åländska jordbruket kan aldrig konkurrera med att producera bulk. Det åländska jordbrukets nisch är ren, nyttigt skärgårdsmat, gärna ekologisk i snygg, tilltalande förpackning.

Läste ni om potatisstöden här om veckan? Potatisen var så sprutad att man varnade för att äta den. Snacka om trovärdighetsproblem och ett varumärke som riskerar sjunka som en sten! När får vi ekologiska chips?

Under det första halvåret 2008 sålde ICA i Sverige 70% mer ekologiska varor jämfört med samma period 2007. I väst använder vi närmare 25 % av vår totala energikonsumtion för att få mat på bordet. Jordbruket står för lika stor andel koldioxidutsläpp som västvärldens transporter, 14 %. För att minska koldioxidutsläppen och trygga matförsörjningen när oljan sinar måste jordbruket ställa om till energisnåla kretsloppsjordbruk och utvecklingen av industrijordbruk hejdas.

Tänk: Åländska tomater som produceras i växthus som drivs av biogas, pellets eller vindkraft.

Att göra miljöåtgärder som jordbrukare kan också få direkta konsekvenser för en mer effektiv och rationell drift. Att anlägga våtmarker, skyddszoner, dika på rätt sätt minskar inte bara näringsläckaget det sparar också kostnader genom mindre gödselbehov och gratis bevattningsvatten. Ett större miljötänk och bevisad effekt ger också större legitimitet för jordbruksstöden.

Turism

Åland har alla möjligheter att bli en turistdestination att räkna med! Också här stavas framtiden kvalitet i stället för kvantitet. I takt med att priset på flygresor höjs blickar inte bara nordbor utan också europeer efter närmare och exotiska resmål. En allt viktigare del i turismen är boendet. Det bästa boendet på Åland i dag finns utanför Mariehamn. Jag tänker främst på Havsvidden och Silverskär. Mikael Kraft, vd på Havsvidden, är ett levande exempel på att det går att kombinera turism och miljö och dessutom göra det till en succéhistoria. Han konstaterar i sin sommarledare i Ålandstidningen att miljöarbete är lönsamt. Det bygger inte bara varumärke, svarar på ett kundbehov, ett bra miljöarbete sparar också pengar.

Sjöfart

I EU:s Östersjöstrategi har Åland tagit en egen position och inom ramen för strategin har Åland fått möjlighet att driva ett s.k. flaggskeppsprojekt. Vi kan bli ledande inom sjöfarten igen. Att driva ett projekt mot en grönare sjöfart skapar möjlighet till intern kraftsamling och extern profilering, allt i syfte att stärka varumärket Åländsk shipping. Det handlar om konkreta frågor som förbättra avfalls- och avloppsvattenhanteringen, minska luftutsläpp, differentierade hamnavgifter samt minska oljeberoendet. En långsiktig vision är att Åland blir ett centra för clean-shipping där branschen, myndigheter, branschorganisationer, utbildningssidan, miljöorganisationer samt tekniska företag samverkar för att minimera miljöpåverkan från fartygstrafiken och maximerar de positiva effekterna av sjötransporter i Östersjöregionen.

Fiskodling och fiske

Kan fiskodlingen vara en framtidsnäring? Både Sverige och Finland har utarbetat nya progressiva fiskodlingsprogram. Fiskodling ur ett globalt perspektiv är en framtidsnäring. Ur Östersjö synpunkt är det knepigare. Om fiskodlingen blir hållbar har den en framtid också hos oss.

Ett system under uppbyggnad är utsläppsrätter när det gäller kväve och fosfor. För att minska näringsläckage blir både recirkulationsanläggningar och musselodlingar nödvändiga. Fodret behöver också bli hållbart. Nya fodersorter tas fram där beståndsdelarna består av vegetabilier som reducerar fosforutsläppen. Det är inte hållbart att fodret består av fisk från de utfiskade världshaven. Fodret skall innehålla Östersjöfisk. Ny forskning visar också att man kan göra fiskfoder av musselmjöl.

Åländska projekt har visat att det går att odla musslor också i våra vatten. Hade jag lite riskkapital skulle jag satsa på musselodling. Består fodret av musslor och Östersjöfisk får vi ett kretslopp som gör att vi kan miljömärka fisken.

Det finns en värld utanför Skiftet och Marhällan, frågan är om Åland vill vara en del av den.... Lissabonfördraget har handlat om inflytelsefrågor på Åland. Men går fördraget igenom kommer parlamentet ha en hel del att säga till om när det gäller fiske. Vi har nu direkt inflytande genom Calle Haglund som blev vice ordförande i fiskeriutskottet. Beträffande fiskeripolitiken gäller det att få förståelse för att det är smartare att plocka äpplen i stället för att hugga ner trädet. Om EU håller fast vid den återhämtningsplan som tidigare beslutats om så går det att bygga upp ett hälsosamt torskbestånd igen. Med rätt åtgärder kommer man inom 5 år att kunna fiska dubbelt så mycket.

Miljöteknik och vindkraft

Även när det gäller hållbar energi och miljöteknik har vi ett starkt kort att spela.

AICIS har kartlagt åländska företag och konstaterar att vi har förvånande många småföretag som sysslar med miljöteknik. Dagens miljöteknik jämförs med 60-talets rymdprogram. Näringslivet är en del av problemet men också en stor del av lösningen. Nya teknologier för att åstadkomma en hållbar energiförbrukning på jorden är nästa stora affärsmöjlighet och

förutspås bli lika stort som internet eller Apollo II. Om man tittar på vindkraftens andel av elsystemet delar Danmark och Åland första plats med dryga 20 %, Åland tar snabba kliv mot 70%. På andra plats kommer Spanien med 12%. Med Finlands-kabel och feed-in-system kommer vi inte bara att trygga elförsörjningen utan också ha möjlighet att bli energiexportörer.

Vi står inför många, många utmaningar men vi har ännu fler möjligheter.
Nästa högkonjunktur blir grön!

Katrin Sjögren (lib)
miljöansvarig
LR